

Беззбройні

Лариса МАРИЩЕНКО

Питання, що зависло в повітрі. Так можна охарактеризувати дискусію в США про надання зброї Україні. І поки зберігатиметься хитке «мінське» перемир'я на Донбасі, схоже, Білий дім не відважиться на військовий контракт із Києвом. Адже Барака Обаму щодо цього «пресує» не лише Москва (що природно), а й Європа в особі канцлера ФРН Ангели Меркель, котра переконана, що постачання американських озброєнь на Донбас стане оливою, яка розпалить на континенті справжню війну.

Білий дім справді опинився між двох вогнів. З одного боку – європейці, які є противниками ідеї надання зброї Україні й аргументують свою позицію тим, що, мовляв, цей конфлікт не можна розв'язати військовими методами. 6 лютого в Києві висадився потужний західний десант: до столиці одночасно прибули держсекретар США Джон Керрі, а за кілька годин – лідери Франції та Німеччини Франсуа Олланд та Ангела Меркель. Подейкують, європейці прибули на переговори саме через те, що вірогідність поставок американського озброєння була високою, як ніколи, і їм вдалося переконати американців не підписувати контракти. Через кілька днів, 9 лютого, Ангела Меркель вирушить до Вашингтона, щоб закріпити «київський успіх». А ще за кілька днів, 12 лютого, у Мінську будуть підписані нові домовленості про перемир'я.

Іншу думку щодо поставок зброї мають республіканці, котрі дістали значну підтримку під час виборів у Конгрес і тепер готуються до боротьби за Білий дім. Їхня позиція така: підтримка України зброєю стане стримувальним чинником для Москви, яка вже не реагує на політичні «червоні» сигнали.

24 березня Конгрес США ухвалив резолюцію, що закликає Обаму відправити Україні зброю. «За»

висловилися 348 конгресменів, «проти» – 48. Документ має рекомендаційний характер. У тексті підтверджується підтримка з боку обох партій Конгресу США ідеї надання Україні летальної зброї оборонного характеру. «Палата представників наполегливо закликає президента повною мірою й негайно реалізувати повноваження, передбачені Конгресом, про надання Україні систем летальної оборонної зброї з метою підвищення здатності народу України захистити свою суверенну територію від неспровокованої й тривалої агресії з боку Російської Федерації», – йдеться в резолюції.

Проте в Адміністрації США заявили, що не мають наміру використовувати надані Конгресом повноваження для того, щоб втягувати Росію у військовий конфлікт в Україні. Таку позицію озвучила офіційний представник держдепартаменту Джен Псаки в інтерв'ю російському телеканалу «Дождь». «Конгрес справді наділяє повноваженнями діяти, а далі – воля президента: виконувати чи не виконувати рішення», – наголосила речниця. Вона додала, що «проблеми в Україні неможливо розв'язати військовим шляхом».

Така позиція Білого дому означає, що США наразі приєдналися до європейських аргументів, суть яких полягає в тому, що конфлікт на Донбасі

зброєю не вирішити. Але порушення перемир'я може змінити позицію Обами. І про те, що він не буде спокійним спостерігачем у процесі врегулювання, свідчать спільні військові українсько-американські навчання, які відбулися у квітні, а також рішення надіслати в Україну військових інструкторів.

Водночас сенсаційну заяву щодо цього питання днями зробив президент Словаччини Андрій Кіска. Україна має закуповувати зброю в країнах-партнерів, а не просити про постачання ЄС та НАТО, заявив він. Андрій Кіска запевнив, що ніхто не може заборонити Україні купувати зброю в рамках двосторонніх відносин. Про це він розповів в інтерв'ю словацькому виданню *SME*. «Абсолютно точно, що Євросоюз, в якого немає такого інструменту (для поставок зброї), і НАТО як єдина структура ні до чого такого не повинні долучатися», – сказав він.

Поки західні політики вправляються в тому, чий аргумент «за» чи «проти» постачання зброї Україні вагоміший, конфлікт на Донбасі не розв'язується. Українські військові експерти твердять, що навіть якщо станеться надзвичайна ситуація, що потребуватиме швидкої реакції, то зброя навряд чи допоможе, оскільки на опанування нових технологій та навчання персоналу треба щонайменше півроку. Тож сподіватися вкотре можемо лише самі на себе.

Альтернативна думка

Російський опозиціонер Гаррі КАСПАРОВ:

– Безперечно, заклик до розширення санкцій не може не заслуговувати на всіляку підтримку, а розмови про доведення санкційного списку до 1000 сімей можуть когось надихнути. Але для тих, хто реально оцінює стан речей у західному істеблішменті, очевидно, що такий рівень санкцій ні нині, ні в найближчому майбутньому просто неможливий. Тут потрібен масштаб політичної волі, якого ані в США, ані в Європі не спостерігається й близько, і це вже не кажучи про колосальні перепони юридичного характеру.

В умовах реальної загрози продовження російської військової агресії натиск на стримування Путіна та його оточення шляхом посилення санкцій вочевидь недостатній. Водночас поставка озброєнь в Укра-

їну – конкретний захід, здатний привести до помітного результату у порівняно короткі строки. Якщо українська армія буде оснащена сучасним озброєнням, ціна військової агресії для Путіна різко зросте, що нині є чи не найважливішим чинником, котрий стримує від повномасштабного вторгнення.

На думку Олексія Навального, будь-які поставки зброї в Україну не мають сенсу, бо вони не можуть істотно впливати на перебіг війни з Росією. Але військова поразка – це не лише розгром на полі бою. Радянська армія в Афганістані зовсім не була розгромлена, але нескінченний потік «вантажів 200» виявився непідйомним навіть для радянської пропагандистської машини, що функціонувала в умовах повного контролю держави над усіма джерелами інформації.

Розмірковуючи про оборонний потенціал української армії, багато хто чомусь забуває, що на момент підписання Будапештського меморандуму 1994 року Україна володіла третім у світі арсеналом ядерної зброї, маючи понад 1200 боєголовок (що, до речі, перевищує сумарний потенціал Англії, Франції та Китаю). Роззброєння цієї колишньої радянської республіки в обмін на гарантії територіальної цілісності, котрі були надані Росією, США та Великою Британією, було одним із найвагоміших кроків із формування нового світового порядку, який виник після розпаду СРСР.

Ми опинилися в ситуації, коли лише добре озброєна українська армія, готова дати відсіч російському вторгненню, є єдиним шансом зупинити подальшу агресію.